U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. U. T.,** zast. advokátem JUDr. Ing. Jakubem Backou, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem v Praze, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2018, č. j. 4 Az 49/2016 – 70,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému advokátovi JUDr. Ing. Jakubovi Backovi se přiznává odměna ve výši 4114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (stěžovatel) podal u Nejvyššího správního soudu kasační stížnost proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2016, č. j. OAM- 497/ZA-ZA11VL16-2016; tímto rozhodnutím byla opakovaná žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany posouzena jako nepřípustná dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno dle § 25 písm. i) zákona o azylu.

[2] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že má za to, že kasační stížnost je přijatelná, neboť městský soud zcela nesprávně posoudil otázku, zda se žalovaný dostatečně zabýval tím, zda došlo v zemi původu stěžovatele ke změně situace, která by mohla mít vliv na posouzení jeho opakované žádosti o mezinárodní ochranu. Poukazuje na rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, ze dne 6. 12. 2012, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval požadavky kladenými na rozhodnutí žalovaného o zastavení řízení o opakovaných žádostech o mezinárodní ochranu. Dle stěžovatele pro vyhodnocení toho, zda nedošlo k podstatným změnám okolností vztahujícím se k možnému pronásledování

z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu, je zapotřebí vážit rovněž to, zda nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu stěžovatele, která by mohla založit opodstatněnost nové žádosti. Výše citovaný rozsudek NSS žalovaný zjevně nerespektoval a touto otázkou se nezabýval. Stěžovatel nesouhlasí s městským soudem, v tom že se *„žalovaný situací ve Vietnamu nepochybně zabýval, protože ve svém rozhodnutí vycházel ze zpráv o této zemi, avšak na str. 4 napadeného rozhodnutí konstatoval, že žalobcem uvedené skutečnosti se netýkají změny situace v zemi původu.*“ Úkolem žalovaného dle stěžovatele je jednoznačně vypořádat otázku, zda ve vlasti stěžovatele od jeho poslední žádosti došlo či nedošlo k podstatným změnám. Vypořádání stěžovatelových tvrzení je sice rovněž podstatnou částí rozhodnutí, samo o sobě ovšem nenaplňuje postuláty formulované Nejvyšším správním soudem v citovaném rozsudku rozšířeného senátu. Stěžovatel odkazuje rovněž na rozsudek NSS ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Azs 185/2017 – 38, v němž se mimo jiné uvádí: *„Ve všech těchto případech je třeba trvat na tom, aby ministerstvo zdůvodnilo jednak svůj závěr, že cizinec ve své žádosti neuvedl relevantní důvody, které nemohl uplatnit v předchozích žádostech, jednak, že v zemi jeho původu nedošlo k podstatným změnám, které by mohly mít vliv na případné udělení mezinárodní ochrany*.“ Dle stěžovatele nemůže proto rozhodnutí žalovaného pro absenci takového vyjádření obstát, a to bez ohledu na to, že se stěžovatel sám ve své žádosti ke změnám ve Vietnamu nevyjádřil.

[3] Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou, konstatuje, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; plně odkázal na správní spis, zejména pak na vlastní podání stěžovatele. Dle jeho názoru nenastaly žádné nové skutečnosti, které by odůvodňovaly aplikaci jiného ustanovení než § 25 písm. i) zákona o azylu. Navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[5] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. soud se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního, soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[6] Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil následující pro věc rozhodné skutečnosti. Stěžovatel podal dne 17. 9. 2013 první žádost o udělení mezinárodní ochrany; rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 11. 2013 bylo rozhodnuto, že se mu mezinárodní ochrana neuděluje; toto rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou, kterou Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 9. 2015, č. j. 49 Az 76/2013 - 42, zamítl. Kasační stížnost podanou proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 270/2015 – 20, odmítl pro nepřijatelnost.

[7] Stěžovatel v průběhu prvního řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že v České republice pobývá již od roku 2008, kdy přijel kvůli práci, a v případě návratu do Vietnamu se obává tíživé ekonomické situace spočívající v nezaměstnanosti a ztrátě

podpory rodiny. Ve Vietnamu neměl nikdy potíže se státními orgány a neměl ani potíže, které by souvisely s jeho rasou, národností, pohlavím nebo náboženským přesvědčením. Svůj zdravotní stav označil jako dobrý. O mezinárodní ochranu požádal v roce 2013 poté, co mu bylo zrušeno pobytové povolení, a následně byl zadržen Policií České republiky, která jej o této možnosti informovala. Důvodem jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla, jak vyplynulo z jeho výpovědi, snaha zůstat na území České republiky, neboť zde žije již řadu let a i nadále se zde hodlá věnovat výdělečné činnosti.

[8] V pohovoru v rámci opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 2. 6. 2016 stěžovatel uvedl, že u něj nedošlo od jeho předchozí žádosti k žádné změně, rovněž uvedl, že ve Vietnamu mu vznikl v souvislosti s vyřizováním víza velký dluh, který roste s úrokem a který nesplácí. V případě návratu do vlasti by ho proto věřitelé mohli ohrozit na životě; opakovaně mu volali, několikrát s nimi mluvil, ale později jim už nebral telefon. Dále uvedl, že do 27. 5. 2016 měl platný výjezdní příkaz, načež opakovaně požádal o udělení mezinárodní ochrany, protože se mu v České republice líbí, chce tady zůstat a podnikat a založit si zde rodinu. V případě návratu do Vietnamu nemá kde bydlet ani pracovat. Jiné skutečnosti neuvedl.

[9] Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že vycházel z výpovědi stěžovatele a ze spisového materiálu vedeného v rámci předchozí žádosti a dále z informací, které shromáždil ohledně politické a bezpečnostní situace ve Vietnamu, konkr. z Informace MZV ze dne 26. 5. 2015, Zprávy Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016, Zprávy Freedom House ze dne 28. 1. 2015 „Svoboda ve světě 2015“, Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. 2. 2016 a ze Zprávy mezinárodní organizace pro migraci IOM z října 2015 ze dne 25. 5. 2016. K posouzení opakované žádosti konstatoval, že stěžovatel uvedl naprosto stejné motivy svého odchodu z vlasti a neochoty vrátit se do Vietnamu, jako uváděl v průběhu správního řízení o jeho první žádosti. Ohledně údajně nové skutečnosti uvedené stěžovatelem - že návratu do vlasti se obává, jelikož dluží peníze za cestu do ČR - na základě které požaduje opětovné meritorní posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, žalovaný konstatoval, že tato skutečnost byla stěžovateli objektivně známa už v průběhu první žádosti a měl možnost i povinnost ji za účelem posouzení žádosti uvést již tehdy, pokud ji považoval za natolik závažnou; je tedy pouze důsledkem jeho vlastního zavinění, že tato skutečnost nebyla předmětem posouzení již v předchozím řízení. Žalovaný rovněž podotkl, že stěžovatel opustil svoji vlast již v roce 2008, právě tehdy si peníze půjčil, poprvé požádal o mezinárodní ochranu v roce 2013 a o tvrzeném dluhu se nezmiňoval ani o svých obavách z jeho vymáhání, a to přesto, že si nepochybně této hrozby byl vědom již v době, kdy si peníze půjčoval. Žalovaný proto toto tvrzení vzal za účelové; konstatoval rovněž, že uváděná nová skutečnost se netýká změny situace v zemi jeho původu, důvodů odchodu z vlasti ani stěžovatelem prezentovaných problémů, které tam měl mít a pro něž by měl mít obavy svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v §12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný proto žádost stěžovatele shledal nepřípustnou dle § 10a písm. e) zákona o azylu, a dle § 25 písm. i) zákona o azylu řízení zastavil.

[10] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, ve které namítal pouze to, že se žalovaný nezabýval tím, zda nedošlo v zemi jeho původu ke změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení azylu, odkázal na rozsudek

rozšířeného senátu NSS č. j. 3 Azs 6/2011 - 96, ze dne 6. 12. 2012, z něhož cituje, dále na rozsudek NSS č. j. 9 Azs 185/2017 – 38, ze dne 3. 10. 2017; jeho žaloba je fakticky totožná s nyní podanou kasační stížností.

[11] Městský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Odkázal na rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4Azs 151/2005 – 86, v němž se mimo jiné uvádí: „*Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí.*“ Dále konstatoval, že v azylovém řízení stíhá žadatele břemeno tvrzení a žalovaný má povinnost přezkoumávat žádost o udělení mezinárodní ochrany optikou těchto uvedených tvrzení. Dle městského soudu stěžovatelem uvedené skutečnosti se netýkají změn v jeho vlasti, obavy z věřitelů; tak, jak je obecně formuloval, se mohou vyskytnout kdekoliv na světě bez ohledu na poměry v zemi původu. Z napadeného rozhodnutí jakož i ze spisu žalovaného, v němž jsou založeny aktuální informace o situaci v zemi původu, městský soud dospěl k závěru, že žalovaný se situací ve Vietnamu nepochybně zabýval a rovněž posoudil povahu stěžovatelem nyní tvrzené obavy z návratu do vlasti.

[12] Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele, a které nemohl bez vlastní viny uplatnit během předchozího řízení. Zpravidla se přitom bude jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo v důsledku plynutí času. Jako takové lze připomenout např. změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.

[13] Z dikce § 10a písm. e) zákona o azylu lze přitom dovodit nutnost kumulativního splnění dvou podmínek pro to, aby bylo možné opakovanou žádost věcně projednat:1) je nutno uvést nové skutečnosti nebo zjištění, 2) musí se přitom jednat o takové skutečnosti či zjištění, jež nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. Za nové skutečnosti nebo zjištění je pak ve smyslu procedurální směrnice nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele. Ostatně v jiných případech by nové správní řízení pozbývalo jakéhokoli smyslu, protože jeho výsledek by byl předem daný a ve svém důsledku by takové správní řízení nekorespondovalo s požadavkem hospodárnosti vnímaným jakožto dosahování žádoucích výsledků s co nejmenšími možnými náklady. Ve vztahu k druhé z uvedených podmínek je třeba vyjít z toho, že v rámci azylového řízení existují dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Jak již Nejvyšší správní soud vyslovil ve svém rozsudku ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86, (dostupný z http://www.nssoud.cz) „*zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho*

žádost posoudí.“ Proto pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[14] Lze tak uzavřít, že § 10a písm. e) zákona o azylu představuje jistý filtr, jehož prostřednictvím je možné propustit do dalšího opakovaného řízení o udělení mezinárodní ochrany již jednou rozhodnutou věc. Jedná se přitom o výjimku, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté, *tzv. res iudicata*, resp. v daném případě *res administrata*. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění obou výše uvedených podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu nové žádosti, jež může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí tak, jako tomu svědčí skutkové okolnosti projednávané věci.

[15] Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl, že pokud žadatel neuvede všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze k jeho tíži a nelze akceptovat, že by neunesení břemene tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany (srov. např. rozsudek sp. zn. 4 Azs 151/2005, 5 Azs 50/2003, 5 Azs 24/2003, 1 Azs 23/2003, etc). Nejvyšší správní soud souhlasí s hodnocením žalovaného stran tvrzené „nové skutečnosti“ – obavy z vymáhání dluhu. Jak správně žalovaný konstatoval, nejednalo se o skutečnost novou, kterou by stěžovatel nemohl uplatnit v předchozím řízení, tvrzený dluh vznikl v souvislosti s vycestováním stěžovatele z Vietnamu již v roce 2008, stěžovatel nadto neuvedl nic konkrétního, co by uplynutím času alespoň nasvědčovalo např. intenzitě možného vyhrožování (skutečnost závažnou).

[16] Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem v posouzení situace, resp. její případné změny v zemi původu stěžovatele. Dovolává-li se stěžovatel citované judikatury zdejšího soudu, je nutno konstatovat, že postup žalovaného, potažmo městského soudu s ní není v rozporu. Z rozhodnutí žalovaného, byť výslovně v rozhodnutí neuvádí, že se případnou změnou situace v zemi původu zabýval, je zcela zřejmé, že tak učinil; vycházel z aktuálních zpráv, které v rozhodnutí uvedl a které jsou rovněž obsahem spisu; stěžovatel se s nimi měl příležitost seznámit, což učinil a žádné námitky nevznesl či nežádal jejich doplnění. Z uvedených informací nevyplývá žádná změna v oblasti dodržování lidských práv či v politické situaci v zemi, která by odůvodňovala opětovné posouzení žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu. Nadto Nejvyšší správní soud musí dodat, že pokud stěžovatel argumentuje rozsudkem sp. zn. 9 Azs 185/2017, nečiní tak zcela přiléhavě, neboť v tam projednávané věci se jednalo o žadatele, jehož zemí původu, do které měl být navrácen, byla Ukrajina; je přitom všeobecně známo, že politická situace, jakož i stav dodržování lidských práv v této zemi, se neustále mění; na její podrobné posuzování v případě každého žadatele o poskytnutí mezinárodní ochrany jsou proto kladeny vyšší nároky.

[17] Nejvyšší správní soud k námitce stěžovatele uzavírá, že žalovaný i městský soud se možnými změnami situace v zemi původu zabývali, jejich rozhodnutí spolu se správním spisem poskytují dostatečnou oporu pro posouzení žádosti jako nepřípustné.

[18] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost stěžovatele odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[19] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

[20] Stěžovateli byl již pro řízení před městským soudem ustanoven zástupem advokát; podle § 35 odst. 9 s. ř. s. platí v takovém případě její odměnu včetně hotových výdajů stát. Podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif) náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé) ve výši 3100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů za jeden úkon ve výši 300 Kč. Celková částka odměny proto činí 3400 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený advokát je plátcem DPH, zvyšuje se odměna dle § 14a advokátního tarifu o daň ve výši 714 Kč, celkem tedy činí odměna advokáta 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne doručení tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu